

Boj proti fašizmu; je boj vsakega poštenega rodoljuba; vsakega delavca in delavke — pač vsakega brez izjeme na politično, narodno ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:

Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

EDINOST

206 Adelaide St. W.

Toronto 1, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Vol. 2. No. 77.

Price 5c.

TORONTO, ONTARIO FRIDAY, SEPT. 8 1944.

Price 5 c.

Let. 2. št. 77.

Rdeca Armada Vkorakala v Jugoslavijo

Nacistične sile pred popolnim porazom na Balkanu

BOLGARSKA REAKCIJA IZZVALA VOJNO

VSLED ENOSTRANSKE NEVTRALNOSTI IN ODLAŠANJEM PREKINITVE ODNOSAJEV Z NEMČIJO

London — Vnanji minister Sovjetske Unije komisar Molotov, je izročil noto bolgarskemu poslaniku v Moskvi, se glasi tozadevna vest iz Londona, kar pomeni, da so nadaljni odnosi med Sovjetsko Unijo in profašistično bolgarsko vlado prekinjeni.

Zadnja tri leta Sovjetska Unija je nekaj krat opozorila bolgarsko o enostranski nevtralnosti. Nota, ki je bila izročena bolgarskemu poslaniku, je vsebovala tudi močno podkrepljeno izjavo sovjetske vlade, da bolgarska vlada vzlic opomina in potrditvi Sovjetske Unije napram enostranski nevtralnosti, ni dovoljila zahtevam, namreč prekiniti odnose z Nemčijo in izgnati nemške fašistične okupatorje.

TRETJE ZASEDANJE ZAVNOH-A

časopis "Slobodna Dalmacija", uradno glasilo Narodno-osvobodilnega Fronta za Dalmacijo v iztisu z dne 6. julija t. l. poroča, da se je dne 8. junija t. l. vršilo tretje zasedanje Anti-fašističnega Sveta Narodnega osvobodjenja Hrvatske, kateremu so prisostvovali predstavniki iz vseh krajev Hrvatske.

Tretje zasedanje ZAVNOH-a, je med drugimi zelo važnimi sklepi in izvolitve izvršnega Odbora, močno poudarilo osnovne pravice hrvatskega naroda kot enakopravnega člana narodov Jugoslavije in pravico na samoopredelitev.

V Izvršni Odbor so bili izvoljeni na tretjem zasedanju ZAVNOH-a, Vladimir Nazor, predsednik, Andrija Hebrang, podpredsednik, Dr. Rade Pribičević in Franjo Gaži, tajnik. Dr. Pavle Gregorić, namestnik Stjepana Prčića. Nadalje so izvoljeni: Krstulović Vicko, Lakuš Filip, Mandić Ante, Opačić Stanko, Pušić Mile, Radauš Vanja, Msgr. Rittig, Dr. Zlatan Sremec, Stanko Škare, Vrkljan Ante in Magovac Božidar.

Nacisti pred porazom v Jugoslaviji

London, 7 sept. — V znaku spojitve Rdeče Armade in Narodno-osvobodilne armade, partizanski odelki so izvedli uspešne operacije ob železniški progi Beograd-Zagreb. Po tej progi je brzelo 200 vlakov v 24 urah in je bila ena najbolj prometnih na Balkanu.

Partizanska aktivnost se je razširila ob vseh železniških progah. V Bosni so Partizani na več krajih razdijali železniško progo. Odelki Rdeče Armade potem ko so prešli reko Donavo pri Kladovu in se spojili

je. Izjava nadalje pravi, da bolgarska daje zaslombo bežečim nemškim fašistom iz Rumunije v Bolgarijo, kakor tudi vojne baze za koncentracijo svojih sil za nadaljni odpor. Bolgarska vlada celo zdej, ko je pogin nemških morilcev na vidiku, je odločila prekiniti odnose z Nemčijo.

Sovjetska Unija je potrdila se ponašala napram Bolgariji prejšnja leta, ko je Nemčija imela pod oblastjo skoraj celo Evropo. računajoč, da je manjši državi kot je Bolgarska bila nemogoče se tedaj upirati, celo takrat, ko so preko bolgarske evakuirani razbiti ostanki nemške vojne mašine iz Krimije. Toda bolgarska profašistična klika, da še nadalje drži bolgarski narod v krempljih z igrano enostransko nevtralnosti, si je skušala podaljšati življenje. Nise ji pa posrečilo, kajti nevtralnost o kateri govori bolgarska profašistična klika, je le krinka za katero se skuša zakriti storjene pregrehe proti Sovjetski Uniji in narodu Bolgarske.

POZDRAV OB ZGODOVINSKI SPOJITVI RDEČE IN NARODNO-OSVOBODILNE ARMADE

Kanadski Slovenci se s narodno zavestjo pridružujejo zgodovinski narodni svečanosti in radosti ob priliki vkorakanja Rdeče Armade na jugoslovansko ozemlje, zavedajoč se, da je največja zaščitna svobode in narodne enakopravnosti. Mi iz vsega srca pozdravljamo voditelje Rdeče Armade ob tej zgodovinski priložnosti solidarnosti slovenskih narodov roka v roki v oboroženem zavezništvu z vsemi drugimi svobodoljubnimi in demokratičnimi narodi, za popolno vničenje razbojniških tolp nemškega fašizma in njegovih privrženec.

Kanadski Slovenci svečano zaobljubljamo, da bomo založili vse svoje sile v podpiranju vojnih naporov Zedinjenih narodov, za čim prejšno zmago nad fašističnimi razbojniki, ter za uresničitev Nove svobodne federativne Jugoslavije v kateri bo tudi slovenski narod užival plod svoje krvave in neprimerne borbe.

V tem duhu kličemo: "Naj živi slavna Rdeča Armada in njen vrhovni poveljnik maršal Stalin! Naj živi slavna Narodno-osvobodilna in partizanska armada in njej vrhovni vodja maršal Tito! Naj živi solidarnost vseh Slovanov v borbi za skorajšno zmago nad Hitlerjevo Nemčijo".

STALIN ODLIKOVAL MARŠALA TITA

Moskva — Premier Stalin je v znak priznanja za genialno vodstvo Narodno-osvobodilne armade v borbi proti skupnega sovražnika nemških fašističnih okupatorjev, podelil najvišje vojaško odlikovanje prvega razreda z medaljo "Suvorov" maršalu Titu.

TRI JAPONSKI PARNIKI POTOPLJENI

Ob Filipinskem obrežju so potopljene tri Japonske parnike, po ameriški mornarici. Zavezniška letalska sila in mornarica ste v precejšnji kontroli na Pacifiku.

na jugoslovanskem ozemlju z Narodno-osvobodilno armado, so zdej komaj nekaj 100 milj od Beograda. Računa se, da se nahaja okrog 250.000 nacističnih sil v južni Srbiji, Bolgariji in Grčiji, katerim preti da jim bo pot za umik presekana ob železniški progi Niš-Beograd.

Rdeča Armada se spojila z Narodno - Osvobodilno Armado

MOTORIZIRANI ODELKI GENERALA MALINOVSKEGA ZAVZELI OBMEJNO TRDNJAVO TURNO SEVERIN IN PREŠLI REKO DONAVO. NACISTIČNE SILE V JUŽNI SRBIJI, BOLGARIJI IN GRČIJI V PASTI

London, 7 sept. — Radio postaja Svobodna Jugoslavija, je danes zjutraj naznaila spojitve Rdeče Armade z Narodno-osvobodilno armado maršala Tita. Poročilo iz glavnega stana Rdeče Armade potrjuje naznailo radio postaje Svobodna Jugoslavija in pravi, da so motorizirani odelki generala Malinovskega zavzeli obmejno trdnjavo ob jugoslovanskorumunski in bolgarski meji, Turno Severin in prešli reko Donavo na jugoslovansko obrežje.

Zgodovinsko pomembna spojitve Rdeče Armade z Narodno-osvobodilno armado maršala Tita, so dosegli motorizirani odelki Rdeče Armade z bliskovitim napredovanjem ob vzhodju Donave, ko so napredovali včeraj 50 milj za en dan.

Najnovejše vesti iz Jugoslavije trdijo, da je vest o spojitvi slavne Rdeče Armade z Narodno-osvobodilno armado šla z bliskovito naglico med jugoslovanskim ljudstvom. Nastalo je neopisno veselje in navdušenje med narodom, kateri je že zdavnaj pod težkimi okoliščinami med jugoslovanskimi ljudstvom. Nastalo je neopisno veselje in navdušenje med narodom, kateri je že zdavnaj pod težkimi okoliščinami med jugoslovanskimi ljudstvom. Nastalo je neopisno veselje in navdušenje med narodom, kateri je že zdavnaj pod težkimi okoliščinami med jugoslovanskimi ljudstvom.

Podrobnejše vesti o zgodovinski spojitvi Rdeče Armade z slavno Narodno-osvobodilno armado, pridejo pozneje. Toda kljub spojitvi prevladuje mnenje, da se bodo nacistične sile močno upirale na jugoslovanskem ozemlju, posebno na zavarovano železniško progo Niš-Beograd, za odstopanje preostalih nacističnih sil v Bolgariji, Grčiji in južni Srbiji. Enako pa prevladuje mnenje, da bo ta upor kaj kmalu zdrobljen sedaj vred z Rdečo Armado in Narodno-osvobodilno armado s prodiranjem proti Nišu in Beogradu.

Druga armada sovjetskih čet točasno prodira v Bolgarijo na 200 milj raztegnjeni borni črti. Tozadevne vesti trdijo, da se Bolgarska

KRIMINALCI BODO IZROČENI SODIŠČU

Stockholm — Minister za socialne zadeve je izjavil, vojni kriminalci ne bodo našli zavetja v Švediji. Nadalje je rekel, da se veliko številu beguncev med temi tudi Nemci, Avstrijci in Čehoslovaki nahaja v Švediji, kot nevtralni državi. Toda vojni kriminalci ne bodo dobili zavetja in če se zasači enega ali drugega v Švediji, bo izročen dotični državi, kateri pripada in kjer bo obsojen za zločine.

Po zlomu sovražnikovega

armada ne upira, ampak vred z prestrašenimi Fritci odstopa proti Sofiji.

Na severnem področju Rdeča Armada je z juga in severa skoraj obkolila nacistične sile pri Varšavi, kjer so v teku srdite bitke. Nacistične sile si prizadevajo z vsimi rezervami zadržati napredovanje Rdeče Armade in z tem dati priložnost poljski reakciji za razvnetje proti sovjetske kampanje. Zdej je končno na vrsti tudi madžarska reakcija, zadnji satelitski privrsek. Kajti odelki Rdeče Armade vred z Narodno-osvobodilno armado, so na pragu Madžarske.

Osvobojenje Jugoslavije je na pragu! Pozdravimo zgodovinsko spojitve Rdeče Armade v Narodno-osvobodilno armado!

Zavezniška armada v Belgiji in Nizozemski

KANADČANI PO ZAVZETJU DIEPPE OBŠLI BOULOGNE IN CALAIS, TER OGROŽAJO 50 TISOČ NACISTIČNIH SIL NA TEM KRAJU. BRITSKI IN AMERIŠKI ODELKI NA RAJNI.

London — Tretja ameriška armada je kljub močnemu odporu sovražnika prešla reko Moselle v pravcu ob meji Nemčije. Prejšnje vesti so naznaili, da je ameriška armada prekoračila mejo, toda pred srditim odporom nacističnih sil, je odstopila na prejšnje pozicije ob nemški meji. Reka Moselle preide v Nemčijo na meji Luksemburga 40 milj vzhodno od Nancy. Vsekakor prevladuje mnenje, da se bodo nacistične sile močno upirale ob reki Moselle in pa na meji tretjega Rajha. Kajti ob reki Moselle je izgrajena takozvana Siegfried črta o kateri so Nemci napovedovali, da je "nepremagljiva". Posamezni krogi napovedujejo, da je Siegfried črta približno tako bajeslovna, kakor je bila "evropska trdnjava" na zapadu Evrope.

Po zlomu sovražnikovega

Montreal, Que. — Prihodnji petek se začne zborovanje Asociacije Zedinjenih Narodov za obkrobo in pomoč narodom prizadetim z vojno.

Napram tozadevnemu poročilu Asociacija za Mednarodno Obskrbo, bo nudila dvojno pomoč.

1 — "Takojšna pomoč z zdravili, obleko in hrano v osvobojenih državah in krajih. Vsaka država bo vsled tega prispevala preračunano denarno vsoto napram svoji močniti za skupni sklad iz katerega bo zagotovljena pomoč z takojšnjimi najnujnejšimi potrebščinami. Ako pa katera koli država bi ne bila zmožna prispevati delež v skupno blagajno, taka zadeva pride za nadaljno proučevanje glavnih organov Asociacije za tak sklad, ki bo omogočil pomoč takim državam.

2 — "Pomoč k ekonomski obnovitvi posameznih držav po skončani vojni. Taka pomoč bo določena napram najnujnejšim potrebščinam ljudstva k hitrejši izgraditvi

porušenih mest in vasi. Poleg tega takim materialnim potrebščinam se bo skušalo doseči raznovseje cenam, posebno s ozirom na denarno valuto.

Po zahtevu vesti, konferenca UNNRA bo zborovala deset dni v Montrealu, kjer bo zastopano kakor je omejeno 44 držav Zedinjenih Narodov. Konferenca je po svojem sestavu in tudi svrhi zelo pomembna in je pričakovati, da ne bodo pozabljeni manjši narodi in posebej narodi, ki so bili v tej vojni največ prizadeti. Zatenkrat vest ne omenja vsake države posebej, a vendar je upati, da bo po svojem predstavištvu zastopana Jugoslavija, katera je razen Sovjetske Unije, skoraj največ prizadeta v tekoči vojni.

POTRES POVZROČIL VELIKO ŠKODO

Cornwall, 5 sept. — Ob 12.40 uri ponoči je nastal prvi močan sunek potresa, kateri je bil občutljiv skozi vzhodni in zapadni provinciji Quebec in Ontario. Najbolj pa je prizadeto mesto Cornwall, kjer se računa škoda okrog en milijon dolarjev.

Prizadetih je več stanovaljskih poslopij in med temi tudi dve meščanski šoli. Prvi potresni sunek je bil tako močan, da so začele pokati šipe na oknih in veliko število dimnikov se je porušilo. Temu je sledil še drugi i tretji sunek med tretjo uro po polnoči in 7 uro zjutraj.

Če tudi je prizadeta ogromna škoda na stanovaljskih poslopijih, po nekod cerkveni zvoniki itd., ni bilo pa večjih človeških žrtev. Napram vesti v Cornwallu, je le ena oseba smrtno prizadeta, večje število je pa manj ranjenih.

Minister za delo in minister za vojno obskrbo, sta takoj podala izjavo, da bo mesto Cornwall dobilo prednost glede materijala za popravek stanovaljskih poslopij in meščanske šole, katera bo zaprta za nedoločen čas, namreč dokler ne bo popravljena škoda prizadeta vsled potresa.

Boris Rusinski (v civilni obleki) vred z mladimi letalci Sovjetske Unije. Boris Rusinski, oče, sovjetske letalske sile, je odlikovan že nekaj krat za izpolnitev sovjetskih letal.

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja vsak petek v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaro-
čenih člankov in dopisov se ne vrača.

Reakcija tudi v grobu ne miruje

Kaj kmalu potem ko je javnost zvedela da je prišlo do sporazuma med maršalom Titom in Šubašičem o vzpostavitvi vlade sporazuma v Londonu, reakcija, ki zagovarja korupcijske kroge bivših protinarodnih režimov v Jugoslaviji, ter zdavnej razkrita izdajalca Draža Mihajloviča, je nazvala to vladu, kot vladu brez srpskega predstavnstva. Histerično se je vrgla z šovinističnimi obtožbami proti tej vladi, katere je bila vse drugo, samo ne vlada, pred katero so bile naloge in so tudi danes zedinjeni vse demokratske in svobodoljubne elemente v borbi proti okupatorjem in domačim izdajalcem. Ko pa ni dosegla svojega cilja z drzno izmišljenimi obtožbami proti vladi sporazuma, ter šovinistično gonjo med tremi bratskimi narodi, je začela z drugačnimi triki in izmišljajami.

Vemo da celotna zbirka pisane reakcionarne družbe, ne glede ali se križa z tremi ali petimi prsti, govori slovenskim, hrvatskim ali srbskim jezikom, ni imela nikdar poštene besede napram maršalu Titu in narodno osvobodilnemu pokretu.

Čez dve leti je ustvarjala v javnem mnenju o narodno osvobodilnem gibanju, vojski in maršalu Titu, vtis na sprotno resnici, namreč da so to "banditske skupine" itd. Paradirala je z narodnimi izdajalci Mihajlovičem, Nedičem, Pavelićem, Rupnikom in onimi preroki "čakanja" z namenom da se polasti oblasti, da zopet naloži do kosti izmučenemu narodu režimski jarem zapostavljanja in izkoriščanja.

Dve leti je izkoriščala razne izmišljaje proti z slavom ovenčani Narodno-osvobodilni vojski in njenega vodstva. Na dolgo in široko priobčevala je pisma baje od neimenovanih ljudi, katere so vsebovala strahote nad narodom, katere da so prizadeli bodisi "komunisti ali pa komunistična propaganda." Takih ljudi pa ni bilo mogoče imenovati v javnosti kot pravi p. Ambrožič, ker da se nahajajo na okupiranem teritoriju. (!) In Nemci so se borili proti komunistom, niso pa dovolili po logiki takih, da se javno piše proti njim na teritoriju pod nemško oblastjo?

Prav na debelo ta pisana reakcionarna družba je začela prodajati kozje roge za sveče. Zdaj pa, ko so se porili v prah in pepel tudi poslednji upi z lažjo doseči svoj cilj, na umeten način trosi šepetajno propagando med narodom, češ, maršal Tito se je prodal (!).

Zelo zvita poteza. In kaj ji je zapravil cilj?

Ta pisana družba prav dobro ve, ne samo da je izgubila pri ogromni večini tukajšnjih priseljenceh zaupanje, nego ga iz dneva v dan izgublja še pri onem delu ljudstva, katero ji sledi. Kajti laž če tudi doseže začasen uspeh, se tembolj naglo podira enkrat ko je razkrita.

Toda enako se zaveda, da je ogromna večina priseljencev treh bratskih narodov, na strani Narodno-osvobodilne in partizanske armade, ter njenega voditelja maršala Tita. Prestiž in resnica o Narodno-osvobodilni armadi, njenih voditeljih in prav posebno za Novo svobodno federativno Jugoslavijo, sta z vsakim dnevom močnejši in obsejnejši. Tisoči dolarjev so že zbrani v prid Novi svobodni federativni Jugoslaviji — tisoči pa bodo zbrani v doglednem času. Zbrali so jih krvni bratje in sestre na tem kontinentu, kateri so na en ali drugi način bili prisiljeni izseliti se z rojstne grude daleč v dujini, po zaslugi pisane reakcionarne družbe, katere si celo na tem kontinentu prizadeva prodajati kozje roge za sveče, kakor je omenjeno, kadar se gre za resnična narodna vprašanja.

Ni dvoma, da je prestiž in podpora Narodno-osvobodilnemu pokretu, Narodno-osvobodilni armadi, Novi svobodni federativni Jugoslaviji z strani ogromne večine tukajšnjih priseljencev, srčna rana reakcionarne družbe, katere ni računala na kaj takega.

Šepetajoča propaganda, da se je maršal Tito prodal, je prevredna poteza ustvarjanje nezaupanja med narodom, za podpiranje pokretov in gibanj, ki so na strani Narodno-osvobodilne armade in Nove svobodne federativne Jugoslavije. Kajti nihče drugi, kakor ravno ta pisana reakcionarna družba najbolj ve, kako je bil naš narod na vse načine golifan, duševno in ekonomsko. Saj je bila na oblasti leta in leta in je v tem poslu prav dobro izurjena. Toda enako ve, da je narod ravno v tej zadevi zelo občutljiv, komu in v kakšne svrhe naj izroči svoj denar, svojo moralno podporo itd. V kolikor pa ta pisana reakcionarna družba vidi na tej podlagi ustvarjati nezaupanje med narodom napram Narodno-osvobodilnemu pokretu, zaeno trpi strah pred narodnim spoznanjem in samozavestjo.

Kakor pa je pri vsaki izmišljaji občutila močne udarce resnice, jih enako čuti pri izmišljaji, da se je maršal Tito prodal.

Kot najboljši udarec tako izmišljaji, na drugem mestu v tem iztisu smo priobčili: "Tekst pogodbe med vladu sporazuma v Londonu in Narodno-osvobodilnim Svetom Jugoslavije."

Torej to je pogodba med maršalom Titom in Šubašičem, toda tako daleč od prodaje maršala Tita, kakor je nebo od zemlje. Čitatelji in naročniki Edinosti, bodo imeli pred seboj pogodbo med maršalom Titom in Šubašičem, kot uradni odgovor raznim šepetačem po naselbinah, ki so bodisi na slepo se podali reakcionarni propagandi potom raznih reakcionarnih časopisov, ali celo privatnih pismih.

Tekst pogodbe med vladu sporazuma v Londonu in Narodno-osvobodilnim Svetom Jugoslavije, priporočamo zlasti odsekem Zveze Kanadskih Slovencev, kakor tudi odsekem podpornega društva, da se ga čita na redni seji. To priporočamo prvič vsled tega, da se na skupnem čitanju doseže obširnejša jasnoća vsebine in drugič, da bodo člani in članice dejansko oboroženi z zdravimi fakti za pobijanje laži in raznih izmišljaj o Narodno-osvobodilnem gibanju in pa njegovi oblasti, katero sestavlja na osvobodjenem ozemlju Jugoslavije pod vodstvom maršala Tita.

Faktično kdo se je prodal v Jugoslaviji, so narodni izdajalci po vzorcu Mihajloviča, Nediča, Pavelića, Rupnika in čakajoče družine pomirjevalcev, kateri so videli "ogromno moč sovražnika", niso pa razumeli moči želja in samozavesti lastnega naroda.

TEKST DEKLARACIJE

Jugoslovanskega Nacionalnega
Komiteta Osvobođenja

Tekst deklaracije Jugoslovanskega Nacionalnega Komiteta Osvobođenja se glasi:

"Narodno osvobodilno gibanje je od začetka naše borbe proti osvajačju uspešno, da zedini vse narodne sile. Voditelji tega gibanja so vedno postavljali stvar osvobođenja države od barbarskih fašističnih osvajačev nad vse druge posebne interese političnih in socijalnih grup in razredov. Iz tega razloga tudi, ko so divjale najbolj krvave bitke z osvajačji in njihovimi rabljji, se je z vso silo delalo na tem, da se omogoči vsem, ki ljubijo svoj narod in svobodo, da se zbero v zedinjeni fronti narodnega osvobođenja. Ta trud je z uspehom kronan.

"Zedinjena fronta narodnega osvobođenja velike večine prebivalstva Jugoslavije je postala osnova oboroženega odpora celega naroda proti okupatorju. Na tej osnovi so formirani partizanski oddelki in redne enote Vojske narodnega osvobođenja Jugoslavije. Več kot dve in pol leti so resnične sile odpora Jugoslavije nezadovoljno gledale, kako so begunske vlade, ena za drugo, namesto da bi podprle nadčloveško borbo narodov Jugoslavije za svobodo svoje domovine, trgovlavo nadaljevale na svojem sovražniškim stališču do Narodno osvobodilnega gibanja in skozi svojega ministra Draža Mihajloviča vodile oborožen boj proti svojem lastnemu narodu, na strani okupatorjev. Narodni poslanci na drugem sestanku Antifašističnega sveta dne 29. novembra 1943, so v svoji rezoluciji obsojili izdajalsko delo begunskih vlad in izražajo trpljenje vseh narodov Jugoslavije, objavili zgodovinsko rezolucijo o ustvarjanju federativne demokracije Jugoslavije.

"Narodno osvobodilno gibanje je v svojem gibanju katero je sprejel cel narod. Gibanje je obnem demokracijo in narodno, medtem moramo poudariti, da imajo voditelji gibanja narodnega osvobođenja Jugoslav. pred seboj eden edini važen smot: boriti se proti okupatorju in njegovim hlapcem in zgraditi federativno demokracijo Jugoslavijo, a ne, kakor nas naši sovražniki obtožujejo, da je naš cilj, da se uvede komunizem. Nadalje, kot je izraženo v rezolucijah drugega sestanka Antifašističnega sveta od 29. novembra 1943, bodo narodi Jugoslavije v stanu, da na koncu te grozne vojne za osvobođenje in na temelju demokracije načel sami s svojo lastno svobodno voljo odločijo o obliki notranje vlade. Mi objamo vsako misel oboroženih sil gibanja narodnega osvobođenja, ki bi šla za tem da z uporabo orožja zapreči svoboden in popoln izraz narodne volje, ker Vojska narodnega osvobođenja je samo del in to najboljši del našega naroda. Nacionalni Komitet Jugoslavije smatra odstranitev Pučičeve vlade in Draže Mihajloviča, ministra vojske, za koristen dogodek in se izjavlja pripravljen, da sodeluje z vladu v inozemstvu, ki bo resnično izpolnjevala naloge podpiranja borbe celotnega ljudstva proti okupatorjem.

"16.ega junija se je vršil na svobodnem teritoriju Jugoslavije sestanek med Dr. Ivanom Šubašičem, zastopnikom Kraljevske jugoslovanske vlade in delegacijo Nacionalnega Komiteta osvobođenja Jugoslavije, pod mojim predsedstvom, o verjetnosti in oblikah sodelovanja. Dosegli smo soglasje v mnogih vprašanjih, tekst pogodbe je že objavljen. Cilj sporazuma je: povečati napore ljudstva za osvobođenje v tej krvavi borbi proti okupatorju in njegovim rabljjem, mobilizirati za ta boj vse one, ki se še vedno nahajajo izven, organizirati največjo materialno podporo našim borcev na fronti in

ljudstvu v ozadju, onemogočiti izdajalcem kakor je Draža Mihajlovič, da bi skrivaj svoje izdajalstvo za oblastjo legitimne vlade in končno zvezati našo borbo za osvobođenje še bolj zavezniški fronti proti Hitlerju in čimbolj podpreti zavezniške napore za uničenje največjega sovražnika človeštva.

"Vse narodne in demokracijske pridobitve, katere je naš narod dosegel za časa tri letne borbe proti okupatorju in njegovim krvnikom, zajamčene so v pogodbi. Te pridobitve so našemu narodu garancije, da ne bo nič storjeno proti njegovi volji.

"Pogodba s predsednikom Jugoslovanske vlade v Londonu Dr. Ivanom Šubašičem, je rezultat zmag našega naroda nad okupatorjem in njegovimi rabljji. Zato pomeni tako važen korak k končni likvidaciji gnjusne in kriminalne zarote odkritih kot spretno prikritih zarnikov od Nediča in Pavelića pa do Draže Mihajloviča, ki so sprejemali orožje od okupatorjev s tem, da se borijo proti naše Narodno Osvobodilne vojske in našega naroda. Ni dvom, da bo ta pogodba zelo važen prispevek očrstitvi edinstva naših narodov v njihovi težki borbi proti okupatorjem in njihovim rabljjem.

"Za one, ki so se izven in se bojijo te pogodbe to je zadnje povabilo, da sodelujejo v gibanju Narodnega osvobođenja in store svojo dolžnost do njihove mučeniske očetnjave. Ta sporazum je končno in odločno povabilo vsem zavednim Srbom, ki služijo okupatorju in ki se borijo proti svojemu lastnemu narodu pod Nedičem in Dražom Mihajlovičem, da

pristopijo k Narodno osvobodilni vojski Jugoslavije, vsem Hrvatom, posebno Domobrancem in Ustašem, ki so se borili na strani okupatorja proti svojem lastnemu narodu in proti zavezniškom naših lastnih narodov skoro tri leta, in na ta način prizadeli svoji hrvaški domovini veliko sramoto. To se tudi odnaša na slovenske Domobranci, ki so bili organizirani po izdajalcu Rupniku, da se borijo proti svojem lastnemu narodu na strani nemškega okupatorja. Ni več mogoče, da se bilo kateremu odpušča v tem trenutku, ko se narod bori za življenje in smrt. Nobeden partijski ali katerikoli interes ne more opravičiti one, ki so izven ali celo služijo okupatorju. Fronta naše narodne borbe za osvobođenje je dovolj široka za vsakega, ki ljubi svoj narod in ki je zares pripravljen, da se bori z orožjem v obrambi svoje svobode, da ne bi našel v njej svojega prostora.

"Da končamo, hočemo naglasiti kako je materialna podpora ki je dana naši Vojski narodnega osvobođenja s strani naših velikih zavezniškov Velike Britanije, Zedinjenih Držav Amerike in Sovjetske Unije, koristna in občutna ter mi tem potom izražamo našo hvaležnost za to podporo. Mi verjememo, da bodo naši zavezniki nadaljevali z vso mogočo pomočjo tudi v bodoče, tako da bodo narodi Jugoslavije s svojo Vojsko narodnega osvobođenja v mogočnosti, da store čim več v skupnem naporu za končno zmago nad sovražnim okupatorjem.

Potpisan: **J. B. TITO.**
Predsednik: **Nacionalnega Komiteta Osvobođenja Jugoslavije.**

Tekst deklaracije

Kraljevske Jugoslovanske Vlade

OD 8-GA AVGUSTA 1944

Tekst deklaracije Kraljevske jugoslovanske vlade se glasi:

"Sele po prihodu vseh njenih članov v London je bila Kraljevska jugoslovanska vlada v stanu, da ima svoj prvi plenarni sestanek 1. avgusta in da po temeljitem pregledu situacije izda sledečo deklaracijo, sprejeto na njenem drugem plenarnem sestanku dne 8. avgusta.

"Kraljevska jugoslovanska vlada smatra, da je nje sestava zadoščenje narodne volje izražene v borbi in odporu proti sovražnikom ljudstva Jugoslavije, a istočasno predpogoj za reparacijo nanešenih krivic in odstranjenje onih težkoč, ki so onemogočale obstoj in poglobitev prijateljskih odnosov med Velikimi zavezniki in nami samimi.

"V svojem delu bo vlada računala s temi fakti in v celini izvršila pogodbo, ki je sklenjena na osvobodjenem teritoriju Jugoslavije dne 16. junija, med Predsednikom Kraljevske jugoslovanske vlade Dr. Ivanom Šubašičem in Predsednikom nacionalnega komiteta narodno osvoboditve Jugoslavije, Maršalom Josipom Brozom Titom.

"Ko prevzema na sebe naloge, da dela na poboljšanju naše zunanjne in notranje situacije, Jugoslovanska vlada smatra za svojo največjo dolžnost se pokloniti sto tisočim onih, ki so padli v boju s sovražnikom. Istočasno Kraljevska jugoslovanska vlada izraža svojo globoko hvaležnost celemu narodu za njegov odpor, katerega največji izraz je zajet v Narodno osvobodilni vojski Jugoslavije, ki je skoro tri leta borbe dosegla in branila dragocene narodne in demokratske tekovine.

"Vlada priznava začasno administracijo ustvarjeno po Antifašističnem svetu in Nacionalnem komitetu osvobođenja Jugoslavije kot naj-

nost za čuvanje notranjega miru in reda in za pomoč ljudstva borem Narodno osvobodilne vojske dokler ne bo mogoča sestava enotne administracije države.

"Mi smatramo, da so vsa gorja storjena v naših krajih po sovražnikih in njihovih rabljih veliki zločini, ki morajo biti najstrožje kaznovani. Mi obsojamo vse tiste, ki so javno ali tajno sodelovali s sovražnikom v katerem bilo delu države, ker oni so na ta način deleli najgusnejši zločin izdaje naroda in njegove svete dedovščine. Oni bodo kot izdajalci izročeni narodnemu sodišču.

"Kraljevska vlada kot zakonski zastopnik Kraljevine Jugoslavije med Zedinjenimi Narodi ima dvojno naloge povezano z skupnim vodstvom vojne in za doseg smotrov skupne vojne a dosledno s popolno izvršitvijo vseh onih nalog, ki bodo osposobile našo federativno državo, da postane dostojni faktor v graditvi in zaječanju jutrišnjega mira. S tem ciljem bo Kraljevska vlada posvetila vse sile, da bi jugoslovanska državna politika bila peljana v soglasju s politiko naših velikih zavezniškov in vseh Zedinjenih narodov.

"Vlada bo poizkušala prav posebno zbrati in zediniti vse demokracijske sile v domovini s ciljem, da jim priinese čim skorajšnje osvobođenje od sovražnikov in njihovih hlapcev. Vlada kliče vse naš narod, da se zbere v združeno borbeno fronto pod poveljstvom Maršala Tita, tako, da bi čimprej dosegli zmago nad sovražnikom ter se posvetili miroljubnem in plodovitem delu obnovitve dežele.

"Vlada bo morala osredotočiti vse svoje sile za izgradnjo notranjega miru bodoče demokracijske in federativne Jugoslavije, organizirane po svobodni volji jugoslovanskih narodov. Vlada bo storila vse kar je v njenih močeh, da na naj-

Tekst pogodbe med
Jugoslovansko kr. vlado

IN NARODNO-OSVODILNIM SVETOM
JUGOSLAVIJE

Narodno osvobodilni svet Jugoslavije in predsed. Kraljevske jugoslovanske vlade sta podpisala sledečo pogodbo:

1.) Jugoslovanska kraljevska vlada bo sestavljena iz onih progresivnih demokracijskih sil, ki se niso kompromitirale v borbi proti Narodno osvobodilnem gibanju. Glavna naloga te vlade je, da proži vso mogočo podporo Narodno osvobodilni vojski kakor tudi vsem onim, ki se bodo od sedaj borili z enako odločnostjo proti skupnemu sovražniku naše očetnjave, ali pod pogojem, da se vsi ti pridružijo eni edini narodni fronti. Naloga te vlade bo tudi, da zagotovi zaaganje jugoslovanskega ljudstva s hrano in da dobro pazi, da naša zastopništva v tujini in naši zastopniki v mednarodnih komisijah budno čuvajo naše narodne pravice, ter skrbijo za potrebe ljudstva in Narodno osvobodilne borbe Jugoslavije.

2.) Narodno osvobodilni svet Jugoslavije in Kraljevska jugoslovanska vlada Dr. Ivana Šubašiča bosta imenovala organe, ki bodo koordinirali sodelovanje v borbi proti sovražniku, v nalogi obnovitve dežele in v vodstvu zunanje politike, ter na ta način čimprej omogočili sestavo ene enotne državne uprave.

3.) Narodno osvobodilni svet Jugoslavije smatra, da v tem trenutku ni najno postavljati v ospredje in razvnmati vprašanje Kralja in monarhije, ker isto trenutno ne predstavlja zapreke sodelovanja med narodno osvobodilnim svetom Jugoslavije in vlado Dr. Ivana Šubašiča, ker bilo je medsebojno sklenjeno, da bo končna ureditev organizacije odločena po ljudstvu a po osvoboditvi cele države.

4.) Vlada Dr. Ivana Šubašiča bo dala izjavo v kateri bo priznala nacionalne in demokratske pridobitve jugoslovanskih narodov za časa treh let borbe v katerih so postavljene osnove demokratske in federativne organizacije naše federativne države in začasno administracijo države sestavljeno po Antifašističnem svetu narodno osvobodilne vojske Jugoslavije in Narodno osvobodilnem svetu Jugoslavije kot njenemu izvršnem organu; dala popolno priznanje borbenim silam ljudstva organiziranim v Narodno osvobodilni vojski pod po-

veljstvom Maršala Jugoslavije Josipa Broza Tita in obdala vse izdajalce naroda, ki so sodelovali s sovražnikom bodisi javno ali pa tajno; poslala poziv svemu ljudstvu za priključenje vseh borbenih sil Narodno osvobodilni vojski v enotni fronti.

5.) S svoje strani bo Maršal Jugoslavije Josip Broz Tito, v svojstvu predsednika Narodno osvobodilnega sveta Jugoslavije, dal izjavo o sodelovanju z vlado Dr. Ivana Šubašiča in ponovno naglasil, da Narodno osvobodilni svet Jugoslavije bo za časa vojne postavil vprašanja organizacije jugoslovanske države.

Na osvobođenem teritoriju Jugoslavije, 16. junija 1944
Za Narodno osvobodilni svet Jugoslavije Predsednik
Maršal Jugoslavije

J. B. Tito.
Za Kraljevsko jugoslovansko vlado
Predsednik
Dr. Ivan Šubašič.

Katoliški župnik obsodil
fašistične zločince

Pariz — Zadnjega tedna in ob priliki nedeljske službe katoliški župnik je iz priznice pred zbranimi verniki javno obsodil strahote nemških zločincev, posebno zadnje dni v obleganju Pariza.

Med drugim katoliški župnik je dejal: "Pred nami je ena od resnih nalog in nesmo je pozabiti, namreč nezadostuje doseči le zmago. Mi smo zmagali v letu 1918, toda kar je potrebno narediti zdaj je to, da se ne ponovi pregreha zadnje zmage in ne smemo postati zdaj ob tem resnem času usmiljen in občutljivi napram sovražniku človeštva. Kajti navadno se zgodi, da v slavospevu zmage postanemo usmiljeni napram onim, ki so morili brez kakršnega koli vzroka ljudstvo. Vsaka krogla; vsaka granata in bomba mora doseči svoj cilj! Namreč obračunati moramo z sovražniki ljudstva, nemškimi fašizmom. Ne sme biti razlike med vojski in civilnimi službenci, kateri so odgovorni za številne zločine. In mi moramo kazniti človeške zločince po božjih in človeških predpisih."

Po teh besedah katoliškega župnika, če tudi v cerkvi, kjer ni navada, verniki so odobrvali z ploskanjem in klici!

Čestitamo rojakom v Val
D'Or in Malartiku

VSTANOVljena DVA NOVA ODESKA ZVEZE

Toronto, 5 sept. — Tega dne se je povrnil iz severne Ontario br. glavni predsednik Zveze Kanadskih Slovencev, Jože Miketič, kateri je za časa svojih delovnih počitnic posetil napram konkluku druge redne konvencije, Kirkland Lake, No-

boljši način organizira obkrsbo Narodno osvobodilne vojske Jugoslavije in vsega prebivalstva. Vlada bo skrbno pazila, da pripravi vse kar je važno za obnovitev države po vojni, v soglasju in sodelovanju s kompetentnimi institucijami in organizacijami Zedinjenih narodov. Vlada bo, v soglasju z zavezniškimi vojnimi cilji, delovala na tem, da se vsi kraji kjer prebiva naše ljudstvo osvobodijo in priključijo Jugoslaviji in da se takšni Jugoslaviji zajamči popolna neodvisnost in suverenost. Kraljevska vlada smatra, da se zaenkrat odstrani vsa druga vprašanja notranje politike in da se vsi jugoslovanski državljani posvetijo disciplini in delu za korist države, za zmago nad sovražnikom v popolnem sporazumu z našimi zavezniki a posebno Veliko Britanijo, Zedinjenimi Državami in Sovjetsko Unijo.

Dr. Ivan Šubašič
Predsednik Kraljevske jugoslovanske vlade.

rando, Val D'Or in Malartice.

Predno se je povrnil v Windsor, se je ustavil za par ur v uredništvu Edinosti, ter nam ob tej priliki povedal, da je z pomočjo rojakov in rojakin v Val D'Or in Malartice, ustanovil dva nova odseka Zveze Kanadskih Slovencev.

V Val D'Or-ju se je vpisalo 12 in Malartice-u sedem članov. V Kirkland Lake in Norandi, pa je imel občno posvetovanje z članstvom tamšnjih odsekov Zveze in je ob tej priliki pojasnil več vprašanj tikajočih se tako Zveze kakor tudi splošnih stvari v tekoči dobi.

Pohvalno se je izrazil o vnetosti rojakov in rojakin v omenjenih naselbinah na polju dela za pomoč našemu junaškemu narodu, kakor tudi za izgraditev močne organizacije Zveze Kanadskih Slovencev, kot organizacije, katere po svojih načelih in smernicah deluje za resnično osvobođenje našega naroda v starem kraju, v tej deželi pa, za izboljšanje razmer za obči blagor in napredek naroda.

Čestitamo rojakom in rojakinjam v Val D'Or in Malartice-u! Le naprej v slogi in z dobro voljo dosežemo dober uspeh v ponos naš vseh.

Poravnajmo svojo dolžnost napram listu

Noranda — Cenjeno uredništvo: Tukaj vam prilagam devet dolarjev za tri ponovne naročnine. Nadalje prosim vse naročnike Edinosti, sicer one, katerim je potekla naročnina, da ponovno naročnino. Ako pa kateri ne želi imeti opravka z kupovanjem denarne nakaznice na pošti ali banki, se naproša, da prinese ali pa ob priliki izroči meni denar, jaz bom drage volje to naredil, namreč poslal denar na uredništvo lista.

Vsi dobro vemo, da je list odvisen od nas samih, namreč poleg naročnin tudi od dobrovoljnih prispevkov. Za to naj vsak poravna zaostalo in tudi ponovno naročnino, ker z tem delno omogočamo listu, za redno zhajanje. Obenem pa naprošam uredništvo, da mi pošlje seznam naročnikov iz naše naselbine, za boljše ravnanje glede pobiranja poteklih naročnin.

Kakor že veste Svet Kanadskih Južnih Slovanov, je dobil dovoljenje, da odposlje za 50 tisoč dolarjev vrednosti zdravil naši junaški narodno osvobodilni armadi, ter narodu v Jugoslaviji. Zato je na zadnji seji tukaj sklenjeno, da tudi tukaj poberemo prej obljubljeni denar, za kar se je vsak posameznik zavezal, da bo dal, kadar bo treba. Zato delo so bili izvoljeni sledeči člani: John Novak, Karl Pugelj, za kar jima izrekamo najlepšo zahvalo za požrtvovalno delo, namreč da sta že več kot polovico obljubljenega denarja zbrala. Vsi drugi rojaki, ki niso dosedaj še dali, so naprošeni da to store do 10 septembra, kajti ta dan mislimo poslati zbrani denar na pristojno mesto.

Nekateri se seveda izgovarjajo in naštevajo vse-

vprek razne vzroke kot na primer: "da se denar ne more poslati, da se je Tito prodal." Take vrste propagando in novice vedo samo taki možje, ki niso pri volji, dati enega črnega centa v ta plemeniti namen. Vsaj upanje imam, da se kaj takega ne bo dogodilo med nami, ker vsak, kateri se je obvezal bo tudi dal.

Nadalje. Več rojakov me je tudi vprašalo, da zakaj se ne brigamo zbirati obleke, obutev itd., kar bi prav prišlo tisočim zdaj v Egiptu in Italiji, pa tudi v stari domovini. Znano pa je, da zbiramo obleko, obutev, vse kar je kaj dobrega za naš narod. Kdor ima kaj za dati, naj to naznani odboru in za sigurno da se bo odbor zavezal, da darove zbere in jih dpošlje, ko bo vse pripravno za odposlati iz Kanade v stari kraj. Poglejte svoje shrambe in če je kaj za odati, naznanite oboro organizacij.

Kot smo čitali nas obišče inkrat v septembru ali oktobru glavni organizator Sveta Združenih Južnih Slovanov. Pričakujemo ga vsi z posebnim zanimanjem, ker vemo, da nam bo pojasnil marsikatero stvar o kateri nismo morda dovolj poučeni in je potrebno zaradi boljšega razumevanja v organizacijskem delu.

Prav lepo se pa zahvalim vsem rojakom in rojakinjam ki so me obiskali v bolnišnici. Najlepša hvala za darila, ne bom nobenega pozabil, kdo je meni kaj dobrega naredil, želim vam to ljubo zdravje, ker to je največje bogastvo sveta.

Najlepše pozdrave vsem Slovincem in Slovenkam širok Kanade in Amerike, listu Edinosti, pa želim mnogo novih naročnikov.

Jack Modec.

Ne čakajmo sodbe da smo bili nevredni svojega naroda

Toronto — Druga redna konvencija Zveze Kanadskih Slovencev, ki se je vršila 19 in 20 avgusta, je potekala v najlepšem redu in slogi. Delegati, ki so bili poslani na konvencijo, so imeli za rešiti veliko naprednega dela za bodočnost, to je, kako zgraditi močno Zvezo Kanadskih Slovencev, obenem pa tudi, kako najbolje pomagati narodu v stari domovini.

Predlogi in priporočila so se reševala v lepem radu. Skasoma je prišlo do daljšega pomisleka posebno kadar je kateri delegat dal priporočilo ali predlog, na kar je bilo rešeno na najboljši način ustrežljiv vsm.

Delegati so podajali poročila drug za drugim iz naselbin in tudi priporočali, kaj naj podvzamemo za bodoče delo in procvit naše organizacije. Kako lepo je bilo slišati, ko so naštevali, koliko so odseki zbrali denarni pomoč v razne namene v tekoči vojni, posebno pa za naš narod ono kraj oceana. Ravno tako prav lep napredek v članstvu, kar je ne le razveseljivo bilo za posluzati, marveč videti v tej razlagi veliko narodno zavest.

Ako pomislimo in opazujemo delo katero vrši Zveza Kanadskih Slovencev, prav za lahka pridemo do zaključka, da opravlja delo v korist ljudstva v splošnem, to je, za njegov kulturni in socialni napredek. Deluje na polju bratske sloge z vsemi narodnimi skupinami, za boljše bodočnost naroda v splošnem po zmagi nad fašizmom. Torej, če pomislimo to in trezno razsodimo vrednost organizacije po njenem delu, tedaj ni nobenega dvoma, da je ravno vsakega Slovence in Slovenke mesto v vrstah Zveze Kanadskih Slovencev.

Kaj radi pravimo, da smo Slovenci ali Jugoslovani. To da samo ime nas ne bo razločevalo in dajalo vrednost, brez zato aktivnega dela in sodelovanja za stvari, ki so drage in ljube vsem svobodoljubčim narodom.

Joe Sheryak.

Naš narod je na veke okrasil ime Slovencev! Toda zavedati se moramo njegovih žrtv in trpljenja, predno je dosegel to priznanje. In ravno zato je tudi naša dolžnost, da z svojim delom, požrtvovalnostjo in vrednostno besedo dokažemo, da smo del neumrljivih bratov in sester v stari domovini, kateri ustvarjajo najvišje stvari za bodočnost slovenskega naroda.

Mnogo jih lahko naštejemo, ki so se trkali na prsi, kako so "veliki rodoljubi", kako jim je na srcu Slovenija in Slovenski narod. Ko pa je bilo treba pokazati vse to v stvarnosti dela, borbi na življenje in smrt, eni so zbežali, drugi so pa izbrali pot narodnih izdajalcev. In ostal pa je resničen rodoljub narod in njegovi Novi voditelji, ki so vred z narodom tvegali lastno življenje in ga branili pred zvijačo zunanjih in notranjih sovražnikov.

Naj nas ne zateče sodba naših bratov in sester, da smo bili ničvredneži, sebičneži in omaljičivi! Na delo zdaj, ko je treba, ko je nujnost velika za uresničenje Nove svobodne in zedinjene Slovenije.

Naj bo tukaj omenjeno, da je bil prirejen banket v počast delegatom in delegatkinjam. Gostje banketa so bili jako zadovoljni, kar se je videlo po veseli obrazih. Imeli smo tudi dobre govornike topot od katerih so govorili Slovenci, Hrvati in Srbi, pozivajoč tri bratska naroda k slogi in vzajemnosti.

Proti koncu banketa, je pa zadonela slovenska pesem, katera navadno vzdrmi poslušalce in jih zvabi k narodnim občutkom. Zatem pa je zaigrala godba in smo se zavrteli, da je bilo kaj. Zeleti je, da bi se kaj takega zopet ponovilo. Kajti poleg dobre zabave in vesele družbe, tudi spoznanje je večje med nami, prav posebno k skupnim nalogam nas vseh.

NACIJSKI ZLOČINI V LUBLINU

Lublin, Poljska — Posebna komisija, ki je sestavljena od članov Sovjetske Unije in poljskega Narodno-osvobodilnega odbora, je doglala, da so nacisti v Lublinu umorili v posebej izdelanih celicah z plinom 820.000 oseb.

Maurice Hindus, znani ameriški pisatelj, ki se je vdeležil na povabilo poljskega Osvobodilnega odbora vred z večjim številom raznih poročevalcev, pravi: "V Lublinu so nacisti zločinci zgradili posebno poslopja v katerih so umorili tisoče Ukrajincev, Poljakov, židov ter raznih drugih narodnosti žrtve. V notranjosti poslopja so izdelane posebne celice v katere je napeljan plin. Umorjene žrtve so potem zopet s posebnimi pripravami kakor konverzorji v tovarnah avtomatično prenašali v peči in jih sežgali."

Nedaleč tega mesta je bilo koncentracijsko taborišče, nedaleč katerega je velik ljudski grob. Sto in sto trupel je odkritih v grobu, kar očividno priča, da nacisti zločinci niso imeli dovolj časa zakriti sled predno je Rdeča Armada zavzela mesto in okolico Lublin. Računa se, da so dnevno pomorili okrog 1500-1900 oseb. Najočitnejši dokaz temu so tisoči parov čevljev, razne velikosti od otroških do najstarejših oseb, obenem pa nacisti uradniki, ki so bili zasaceni v Lublinu, priznavajo da je bilo v Nemčijo odposlano 18 vagonov obleke v dveh mesecih od umorjenih žrtv v Lublinu.

VABILO NA ZABAVO

Društvo "Bratska Sloga" št. 648 SNPJ., priredi hišno zabavo pri br. Rudolph Muhič-u, 368 Buthurst St. v soboto dne 9 septembra.

Za plesalce bo igrala pristna domača harmonika pod vodstvom J. S., obenem se bo serviralo tudi pristne kranjske klobase.

Uljudno se vabi Slovence in Slovenke tukaj v Torontu in bližnje okolice, da se zabave udeležijo.

Pričetek ob 8 uri zvečer. Pristopnina dobrovoljni prispevki.

Odbor:

SHOD IN ZABAVA V KIRKLAND LAKE

VABILO NA JAVNI SHOD

Katerega sklicuje mestni odbor v Kirkland Lake dne 17 septembra v Poljski dvorani, 8 Wood St.

Otvoritev shoda ob 6 uri zvečer. Glavni govornik na omenjenem shodu bo naš vneti rodoljub in organizator Združenega Odbora za pomoč Svobodni Jugoslaviji, Nikolaj Kovačević iz Toronta.

Ker je želja nas vseh kako najbolje pomagati moralno in materialno našemu junaškemu narodu, je omenjeni shod velike važnosti. Slišali bomo ob tej priložnosti vnetega rodoljuba, kateremu so prilike in razmere

FINSKA PREKINILA ODNOŠAJE Z NEMČIJO

Stockholm — Ena od najbolj karakterističnih reakcij v tekoči vojni, je vsekakor zbirka finske reakcije, katera je odgovorna ne samo za številne žrtve na bojnem polju, ampak tudi za najbolj nazadnjaški primer proti narodnim elementom v sodelovanju z nemškim fašizmom, je končno prekinila odnošaje z Nemčijo, kakor trdijo vesti.

Videč popolni pogin nemškega fašizma, finska reakcija ni imela celo toliko duha moči, da odločno napove prelomev sodelovanja z Nemčijo, tembolj je na blagohoten način napovedala evakuacijo nemških sil iz Finske. Ta vest je prišla iz Stockholma, kjer so navodno potekali pregovori o premirju med Sovjetsko Unijo in Finsko. Sovjetsko časopis-

Članice ženskega krožka demokratičnih Slovenk, Hrvat in Srbkinj v Windsorju.

Krožek Demokratičnih Žena v Windsorju Nam Daja primer

Windsor — Krožek demokratičnih žena iz raznih krajev Jugoslavije, Slovenke, Hrvatice in Srbkinje, daja vzoren primer kako je treba pristopiti k delu v zbiranju za pomoč našega trpečega naroda v stari domovini.

Takoj, ko je izdan poziv za zbiranje ponošene obleke, obutev i td., smo se dogovorile skupno in šle smo na delo. Hodile smo od hiše do hiše ali kakor se navadno pravi od kljude do kljude s zavestjo, da delamo za velike stvari našega naroda. Rezultat je pa nadvse dober, ker smo zbrale med tem časom tri tona obleke.

In to ni bilo vse.

Po kratkem posvetovanju na naši seji, zaključile smo prirediti kot se navadno pravi "Linen Shover" v prid našim borcev v starem kraju. Prireditve je uspela prav dobro. Vdeležba je bila polnoštevilna pa tudi dohodek je bil prav dober. Celokupni dohodek je kot sledi:

Zbrale smo, 29 pokrivačev, 10 plaht, 27 navlačnic, 73 obrisačev, 18 moških srajc, 11 parov nogavic, 4 para spodnje obleke, 6 komadov nočnih srajc, 4 ženske obleke, 9 otroških oblek, 2 predpasnika, 2 komada zobne paste in 2 ščetki za

zobi, ter \$7.00 v gotovini.

Omenjene predmete so pa darovale sledeče naše članice in nečlanice: Ljubica Stankov, Sajka Vujsin, Katica Jovanović, Bosiljka Stankov, Katica Zdravje, Julija Jašin, Ilka Smiljanič, Kruna Adamov, Stojanka Radak, Matilda Sensel, Franca Brozović, Katica Babinae, Nevenka Majnarič, Helen Grof, Albina Leskovšek, Ana Pavelič, Marija Prpič, Marija Abramović, Marija Sudar, Anka Prpič, Anka pPrpič, Matina, Frances Adamič, Marija Hauzer, Ana Filipič, Marina Mijatov, Kata Pavelič, Bosiljka Rošulov, Roja Super, Darinka Sto-

jšič, Ljubica Bobešič, Franca Dražič, Tinka Beuković, Marija Papič, Katica Šikič, Marija Bičan, Jelica Jakonič, Katica Crnek, Zora Mitin, Franca Košič, Marija Kosi Frankova, Marija Marohnič, Marija Bradica, Mila Stankov, Paulina Sekula, Milina Jašin, Kata Zorica, Katica Zivanović, Danica Radič, Marija Studak, Emilija Car, Katarina Kahlić, Jela Popović, Sida Itanjac, Marija Simac, Angela Razlog, Kosa Radič, Veronika Rački, Ilka Šulentič, Lucija Šurlovich, Marija Vukelič, Vaja Uzelac, Darinka Marohnič, Amalija Ščurk in Milica Miučin.

Kakor je omenjeno me bomo z takim delom šle naprej. Za topot nas se je zbralo 71 Slovenk, Hrvat in Srbkinj, delala pa bomo da se nas za drugopot zbere še večje število ne samo skupaj na prireditvi, marveč tudi v člani k našemu ženskemu krožku.

Slavnostni primer naših slovenskih sester v Sovjetski Uniji, kakor tudi naših krvnih sester, matera in deklet v Jugoslaviji, tudi nas skupno opominja, da je tekoča vojna nas vseh skupaj, ne glede na narodno, versko ali politično pripadnost. Dolžnost prav nas na tem kontinentu je temvečja, ko smo daleč od bojnega polja, kjer ne slišimo gromenja topov in granat, kjer niti oddaleč ni smo okusili strahot tekoče vojne, muk in trpljenja, da vsaj moralno in materialno darujemo tako posamezne predmete, kakor tudi žrtvuemo delno potrebne dela za zbiranje pomoči. Tem lažje bomo dosegli skupni uspeh, če bomo organizirani, složni in delavni. Organizacija nam je v tem oziru največji pripomoček, da se skupno posvetujemo kako in na kateri način, bo naš uspeh boljši. Zato brez odlaganja danes do jutri, pristopite k nam sestre, Slovenke, Hrvatice in Srbkinje, naj zadoni res močen glas o našem delu, kakor tudi slogi in enotnosti po vzorcu naših neumrljivih sester, matera in deklet v stari domovini.

Delujmo z popolno vsmo in zavestjo, da se ravno danes polagajo v tej krvavi vojni, obenem tudi najvišji pogoji enakopravnosti spola, kakor tudi enakopravnost malih in večjih narodov.

Naj živi nezlomljiva sloga in enotnost demokratičnih žena, Slovenk, Hrvat in Srbkinj!

Ženski Demokrat. Krožek.

USPEH PIKNIKA V HAMILTONU

Hamilton, Ont. — Slovenci v Hamiltonu in okolici, se pristojevamo sicer manjše naselbine v tej deželi, toda če tudi mali po številu zavedamo se svoje dolžnosti nam našim trpečim bratom in sestram v starem kraju. Smatrali smo za potrebno prirediti v to svrhu piknik, kateri kot znano se je vršil dne 13 avgusta, kateri se je tudi prav dobro obnesel.

Zahvaliti se moramo na prvem mestu vsm Slovencem in Slovenkam, kakor tudi sobratom Hrvatom, ki so nam šli na roko in pomagali na kakršen koli način. Z prireditvijo je zmeraj veliko dela in toliko bolj naporno recimo tam, kjer je manjše število pripravnih ljudi, ki žrtvuemo svoje razvedrilo z delom za boljši in večji uspeh. Zato prav lepa hvala našim rojakinjam in rojakom, ki so pomagali pri delu na pikniku, bodisi z svojim avtom, ali pa deležem za potolažiti suha grla. Enako prav lepa hvala George Matešiću, uredniku Edinosti, za tako lep in pretresljiv govor, kateri je mogel vsakega zavednega Slovence in ga Slovana, pretresti in po Slovenko, kakor tudi drugevizati k večjemu delu za pomoč narodom Jugoslavije.

Hvala odseku Zveze Kanadskih Hrvatov, kateri so priložili \$37.00 v kuverto za prvi dobiček, drugi dobiček je dobil L. Dim iz Beamsville v znesku \$16.00 in precej globoko pa segel v žep F. Mihelič, ki je dal \$15.00 dobitka za njega ni bilo, ker sta bila samo dva dobitka določena. Največ hvala se vredni naši možaki par Slovencev in Hrvatov, ki so pekli jagjenjke in tudi prešiča. Vremenjak je za tisti dan dal tako močno sonce, kar pa

pri ognju še toliko bolj pomnožuje vročino. Ampak naši vredni možaki, so delali svoje delo prav pridno in izvrstno. Zato jim najlepša hvala. (Hvalo sta zaslužila med vsemi rojak Jack Bolha, njegova soproga, Tone Mihelič, rojakinji Brkopec, Kos, Fugina, Škraba itd. Kaj pa Jože Lovšin, ki si je trudil dobiti ledu v tako vročem dnevu? Zatem pa naše vrle mladinke, Miss Bolha in Brkopec, ki ste prijazno pripenjali znake na vohu. Pa tudi godec, ki je zaigral pod zeleno lipco, poskočne. Včasih tako, da je gospa Kos pripomnila, če bi bil Mr. Kos tukaj, takoj bi se zavrtela. In naposled Mr. Fugina, ki je precej napeto držal dražbo pečnega koštruna. Med vsemi sta bila zaposlena posebno Jack Bolha in Tone Mihelič. Oba sta letala zdaj sem in zdaj tja, pač komor je bilo potrebno priskočiti, ured.)

Čistega dobička na pikniku za pomoč našemu narodu smo zbrali \$286. 50 centov. Ker je manjkala gotova vsota do 300 dolarjev, smo kar medseboj zbrali nadaljnjo vsoto tako da smo poslali odboru v Torontu denarno nakaznico v znesku \$300.00 Dodatno vsoto so priložili sledeči:

Po dva dolarja: Jakob Bolha. Po en dolar: Mery Bolha, John Kralj, Tony Mihelič, Joe Jurković, Steve Fugina, Joe Berkopec, John Kos, Frances Kos, Steve Polak, J. Sadovey in Tony Grenko. Po 50 centov: John Sterbenc. Skupaj \$13.50.

Torej še enkrat prav lepa hvala tako vsm vdeležencem, kakor tudi vsm kateri so na kateri koli način pomagali k skupnemu uspehu.

Jack Bolha.

Širite čitate in postanite

naročnikom Edinosti

Slovenski narod v bo- rbi za svododo

Prosvetni oddelek, ki je imel svoje referente po okrožjih. Njegova naloga je bila da organizira pouk, da pripravi učne knjige in da se briga za vzgojo prosvetnih delavcev. Danes je na osvobodjenem ozemlju 318 osnovnih in ena meščanska škola. Pouk v osnovnih šolah vrše 2-3 krat na teden potujoči učitelji, kar z ozirom na primankljaj obleke in obutve omogoča večjem številu otrok, da obiskujejo šolo. Ker ni zadosti učiteljev in učiteljic, ki imajo strokovno izobrazbo, v mnogih šolah poučujejo srednješolci in celo izobraženejši vaški fantje in dekleta. Vprašanje strokovno izobraženega učiteljstva je posebno težko v Istri in Primorju, kjer je italijanski fašizem izvajal politiko prisilnega poitaljančevanja in onemogočil šolanje slovenskega učiteljstva. Ljudstvo je tam, takoj po kapitulaciji Italije začelo odpirati svoje osnovne šole in postavljati za učitelje izobraženejše omladinke in omladinke. Za čitanke si pomagajo z mladinskimi listi "Slovenski pionir" in "Mladi naraščaj".

V začetku tega leta je Izvršni odbor OF ustanovil Znanstveni institut, v katerem za sedaj dela 15 znanstvenikov. Institut je osnovan s smotom, da s svojim znanstvenim delom danes pomaga narodno-osvobodilno borbo in da pripravi načrte za obnovo dežele po osvoboditvi. V njem delajo zgodovinarji, pravnik, ekonomisti, elektro-inžinirji in rudarski inžinirji. Oni se bavijo s problemi novejših političnih, zgodovinskih slovenskega naroda, zbirajo gradivo za zgodovino narodno-osvobodilne borbe v Sloveniji, preiskujejo škodo ki jo je vojna nanesla gospodarstvu Slovenije, kot tudi vprašanje gospodarske obnove, zbirajo podatke o režimu okupatorjev z ozirom na mednarodno pravo, preučujejo vprašanje vojne škode, izdelujejo načrte o raznih tehniških vprašanjih itd.

Nakladniško delovanje v Sloveniji, ki je — kot po drugih naših pokrajinah — pričelo z šapirografiranimi zvezki in žepnimi časopisi, je zelo živahno in raznovrstno. Najbolj razširen list v Sloveniji je organ Osvobodilne fronte "Slovenski poročevalec" ki izhaja že peto leto kot tednik v nakladi od 20 — 30.000 izvodih. Izza njega je "Kmečki glas" podediški list, ki izhaja vsakih 14 dni v nakladi od 20.000 izvodov, pa "Ljudska pravica", organ Komunistične stranke Slovenije, "Naša žena", "Mladina", "Mlada pest", "Pionir", "Slovenska revolucija" (revija Slovenskih krščanskih socialistov), "Zdravstveni vestnik", in še mnogo drugih, po vseh krajih osvobodjenih in še neosvobodjenih Slovenije.

To kar omogoča široko, plansko in premočrtno kulturno delo v Sloveniji, je po vrh vsega, obilno sodelovanje slovenske inteligence v narodno-osvobodilnem gibanju. Več sto slovenskih intelektualcev — profesorjev, zdravnikov, inžinirjev, učiteljev, odvetnikov pisateljev, slikarjev, kiparjev, itd. je pristopilo v borbo skupaj s svojim narodom in skupaj z njim prenaša vse težave osvobodilne vojne. Poznal sem docenta Ljubljanske univerze ki je za časa nemške ofenzive jeseni leta 1943 nosil ranjene partizane. Slovenska inteligenca je v teh težkih časih dokazala, da je zvesta svojemu narodu.

5. — V borbi za svoj obstoj in srečnejšo bodočnost, slovenski narod je pokazal svojo ogromno življensko silo. Ona se izraža v bojih njegove vojske, v graditvi države, v kulturni delavnosti in vseh drugih manifestacijah narodnega življenja. Ali ona se najsilnejše izraža v formiranju novega slovenskega človeka. Nekdaj se je eden od največjih sinov slovenskega naroda, pisatelj Ivan Cankar, tožil na hlapčevski duh ki je zastupil dušo njegovega naroda. "Narod-hlapce" je imenoval Slovence, trpko in razžalje-

no, ker je hotel da bi njegov narod bil narod-bojevnik. In glej, ko se je nad tem narodom razgrnila smrtna nevarnost, ko je malo-dušnikom izgledalo da je vse izgubljeno — on je v sebi našel moči, da se dvigne v boj proti ogromni tujčevi sili, ki mu je prinašala pogin.

Slovenski narod je pred tremi leti odločil, da je boljše častno umreti, kot bojevnik, kot pa sprejeti sužnjstvo, jarem in pod tem jarmom bedno hirati. On je, v usodnem trenutku svoje zgodovine, poslušal zaobljubo svojega velikega sina, Franceta Prešerna:

"Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužnji dnevi."

Novi slovenski človek je poln vere v sebe, ponosa, samozvesti, ali ni narodnostno omejen. Po svojih konceptih on je jugoslovanski, slovenskih svobodomilec kateremu so domače najnaprednejše težnje človeštva. Novi jugoslovanski patriotizem ni nikjer tako močan in tako vseljudski kot v Sloveniji, a prav posebno v krajih, ki so bili pod jarmom fašistične Italije. Slovenci vedo, da bodo v demokratični in federativni Jugoslaviji še močnejši in sigurnejši, da se nikoli več ne ponovi žalostno leto 1941.

Okupator in odpadniki slovenskega naroda, raznobarvne garde, agenti Draže Mihajloviča in kairske "vlade", Rupnikovi švabe-branci in ostali ničvredneži morejo vršiti svoje gnusne zločine, morejo požigati in ubijati, ali ni je sile ki bi mogla zloiniti borbeni duh slovenskega naroda, ga zapeljati s poti, po kateri on, v ponos vseh slovenskih narodov, že tri leta neomajano stopa.

RADOLJUB ČOLAKOVIČ.

IZ UREDNISTVA

Članka "Propadla gnila Jugoslavija" in "Slovenski narod v borbi za svododo", sta nadaljevanje in konec obeh, ki sta bila priobčena v enem prejšnjih iztisov lista. Čitatelji naj nam vsled tega oprostite, ker je bil daljši presledek z nadaljevanjem omenjenih člankov.

LIBERALNA VLADA V RUMUNJI

Bukarešt — Po izjavi rumunskega kralja z katero je prekinil sodelovanje z Nemčijo in slednji napovedal vojno, vzpostavljena je liberalna vlada, katere je razveljavila državni ustav iz leta 1938. Namreč takrat je omejen državni ustav poleg sodelovanja Rumunije na strani fašističnega osištca, določil drastične določbe proti židov, levičarskim strankam in je bil znan kot antidemokratski ustav rumunske vlade z tedanjim kraljem Karolom, kateri je pozneje vsled narodnega revolta pobegnil v inostranstvo, ter na katerega mesto je bil imenovan njegov sin Mihail.

Po strmoglavitvi vlade ministrskega predsed. Antonescu, mladi kralj je kot pristopilo v borbo skupaj s svojim narodom in skupaj z njim prenaša vse težave osvobodilne vojne. Poznal sem docenta Ljubljanske univerze ki je za časa nemške ofenzive jeseni leta 1943 nosil ranjene partizane. Slovenska inteligenca je v teh težkih časih dokazala, da je zvesta svojemu narodu.

Novi državni ustav o katerem niso znane podrobnosti, je kakor omenjeno razveljavil celo vrsto protidemokratskih zakonskih določb, ter obenem vzpostavil svobodo povora, tiska in pa poslovanje političnih strank, katere so bile prepovedane po državnem ustavu iz leta 1938. Dotična vest trdi, da je formirana liberalna vlada v Rumuniji.

Kakšni so odnošaji med partizani in narodom?

Ko partizani pridejo v neko vas, je njihovo ponašanje dostojno narodne vojske. Tatvina sploh neobstoja v narodni vojski. Kako lepo je bilo videti ob žetvi in vinski trgatvi partizane, ki so pomagali narodu, brez da bi zato zahtevali plačilo. Osvobodilni odbori v vsaki vasi zbirajo žive in druge potrebnosti za narodno vojsko. Narod pa prav rad da, kar ima. V vasi se pa prav nič ne dela brez vednosti odborov. Kadar pride odelek vojske v kako vas, prva dolžnost je priti v zvezo z odborom za hrano in vse drugo.

Po kapitulaciji fašistične Italije, nahajal sem se v okolici Sinja. Dospel pa je zaeno večji dotok borec iz raznih krajev. Zaloga hrane ni zadostovala za vse, a nam je narod priskočil takoj v pomoč. Spominjam se tovaršice iz bližnjih vasi, Kruševac, Dičmo, Dugopolje, Jakube, Trilj itd. Bili smo v borbi proti Nemcem. Po noči so nam neustrašene bojevnice prinašale kruh, grozdje in nam na ta način pomagale voditi borbo. Vsak človek, ko vidi tako samozvestno zaledje, ne žali dati svojega življenja. Nobeno ožje in težkoče, niso pretežke.

Narod se radovedno zanima za svojo vojsko. Pozna imena poveljnikov, imena komisarjev, poveljnikov brigad in divizij. Vse, kar se dogaja v Narodno-osvobodilni vojski, narod ve o vsemu. Srmatota je biti kukavca v vojski. Junaki se ne rodijo, ampak se v vojski izgrajujejo. Partizani niso le borbeni, edinice, nego tudi politična vojska. Večje zmage so izbojevali na političnem polju, kot pa z puško v roki. Kadar partizani pridejo prikratk v neko vas, navadno narod zbeži, misleč da so četniki ali vstaši, ko se pa prepičata da so Partizani, se mu čudno zdi, ko ne delajo tako kakor jih sovražnik riše.

Mali Aleksa

Ko sem bil z mojim batalijonom v okolici Velike-Mučke, smo vodili borbo z četniki župnika Djujiča iz Knina. Narod nas je takoj po tem toliko vzbujal, da se je naokrog nas zbralo vse polno otrok pri kosilu, med temi tudi mali Aleksa. Ko smo bili pripravljeni za odhod iz tega mesta, mali Aleksa, je hotel z nami. Vprašali smo njegovo mamo, toda njej seveda je bilo prav težko pustiti dečka v 12 letu, če tudi smo obljubili, da ga bomo skrbno čuvali. Kako težka poslovitev je bila od svojega sinčka, a je kljub temu mati mu dovolila da odpotuje z nami.

Ves srečen da gre z nami, mali Aleksa, si ni mogel najti besed za zahvalnost. Naučili smo ga čitati in pisati. Navadno za dolge marše, za malega Aleksa, je bil na razpolago osliček, ki ga je nosil. Bil je ljubljencek našega batalijona. Vsak ga je rad imel. Potem, ko se je že nekoliko privadil življenju in razmeram, dali smo mu službo pismonoše v štabu batalijona.

Ko smo prišli blizu morja, se je mali Aleksa kaj čudno zagledal v veliko "reko". Ko smo se pa vozili z parnikom na polotok Pelješec, je zbolel za morskbo boleznijo, toda depal: "Jaz grem z vami naprej."

Predno sem odšel iz batalijona, mali Aleksa, je ostal na otoku Vis, kjer se morda tudi še sedaj nahaja. Toda za njegovo ime vedo tudi druge edinice, namreč da se v prvem batalijonu nahaja mali "kurir" po imenu Aleksa, "Ale."

Kaj delamo v vjetniki

Vjete Nemce in Italijane, skušamo zamenjati za naše tovariše. Spričetka je bilo težko. Danes pa zamenjavamo z Nemci. Dostikrat se je zgodilo, da smo mi dali več Nemcev, kakor oni nam Partizanov. Po večjem številu jih pa zadolžimo za drugo izmenjavo in obratno. Mi ne gremo za tem, da pobijamo

ljudi. Toda gre se nam dobiti naše tovariše. Če pa pride v roke znan zločinec, je izročen narodnemu sodišču, katero mu sodi za prizadete zločine.

Z vstaši, četniki, domobranci in orožniki v kolikor niso prekršili narodne stvari, je postopanje zelo poveljno. Skušaj se jim dokazati, kako so nezavestni. Mnogi od njih se potem pridružijo našim vrstam. So bili slučajni, da smo nekatere po dva in trikrat vjeli sicer tako dolgo smo jim dajali priliko da spoznajo prevaro. Ni moč goče ostati nevtralan. Če nisi z vstaši, četniki, orožniki ali domobranci, te odpeljejo v Nemčijo. In ravno v tem leži v bistvu tudi odgovor nasprotno temu, kar je govoril Maček in drugi reaktivonari, namreč: "Čakajte — ni nastopil čas." Vsak, kateri je sledil taki zamisli, se je znašel bodisi na delo v Nemčiji ali nasprotni strani in celo na vzhodnem frontu v borbi proti svojim bratov in sester.

Stališče Mačke napram Narodno-osvobodilnemu pokretu

Mačekovo geslo je: "Čakajte, ni še čas." Oni, ki so se podali čakanju, so občutili njegove posledice, namreč vpoklicani so, da se bore na strani okupatorskih sil. Radi tega narod sovraži Mačka. Mnogi tukaj pri vas v Kanadi in Ameriki, ustvarjajo utis in sami domišljajo, da je Maček v zaporu. To ni resnica. On daje navodila svojim pristašem, kako naj odvrtačajo ljudstvo od sodelovanja z Narodno-osvobodilno vojsko. Vsi pošteni pristaši Hrvatske Seljačke Stranke, so na strani narodno osvobodilnega pokreta. Vodi telji raznih strank med temi tudi Maček, so bili poklicani k sodelovanju. Toda on je odklonil in je raje sodeloval z Dražom Mihajlovičem. O tem so nepobitni dokazi. V Jugoslaviji je pa jasno zdaj vsakemu, kdo zavzema kako stališče. Skozi tri leta borbe z okupatorji dokazano je, kdo je z narodom in kdo z okupatorji.

Baza Narodno-osvobodilne vojske v Italiji

Lansko leto v oktobru so pripeljani naši prvi ranjenci v zavezniške bolnišnice v Italijo. Kmalu zatem je prišla tudi zavezniška vojna delegacija, čigar naloge so bile vzpostaviti vezi za pošiljanje pomoči Narodno-osvobodilni vojski. Danes se nahaja že nekoliko tisočev partizanov v raznih mestih Italije ne vključujoč ranjenice v bolnicah. Zavezniški so omogočili partizanom, da pohajajo v razne kurze, namreč šole za pilote, tankiste in soferje. V šolo pohajajo tudi krmilci obrežnih parnikov, namreč mornarji za razni poklic vojne mornarice. V nekoliko mestih južne Italije ustanovljeni so tehnični in znanstveni tečaji, za razna opravila.

Zavezniški so z občudovanjem gledali naše organizacije in disciplino v naših bazah v Italiji. Ko je italijanski narod videl prikratk partizane, tudi sam se je čutil redu in lepem vedenju. Obenem se je pričel, kako veliko laži so trosili italijanski fašisti zoper partizane. Fašisti so risali partizane kot neko čudo, razbojniko itd., toda resnica je močnejša od laži. Italijanski narod se je prepričal v dotiki z partizani. Včasih je videti sem in kje pijanega vojaka, toda ne partizana. Nihče ni brez dela. Vsak ve svojo dolžnost. Ve, kdaj je treba biti na opravilu, kakor tudi pri kosilu. Disciplina je na zelo visoki stopnji. Verujem, da mnogi fašisti, ki se še skrivajo po južni Italiji, niso niti v sanjah zamišljali, da se bodo jugoslovanski partizani sprehajali po Italiji, nikakor pa neki požigalci, roparji in kaj še vse, ampak kot zavezniški vojaki, kot ljudje, ki ljubijo italijanski narod, toda sovrašijo fašiste. Mi vemo delati razliko med narodom in fašisti.

Partizane se je smatralo kot za brezverce, nasprotnike cerkve in boga. Spominjam se, kako so se čudili ne-

ki ljudje, ko so videli partizane v cerkvi.

Lanskega leta v predvečerju novega leta, bil sem na parniku "Bakar". Tovariši na krovu so se veselili in čakali novo leto. Bili smo v Monopoli, Italija. Prepevali smo božične pesmi. Po naključju je šel mimo italijanski župnik. In ker mu je bila razumljiva milodija božičnih pesmi, je ostal začuden, namreč ali bo kaj takega slišal z krova partizanskega parnika. Začel nam je z obema rokama mahati v pozdrav. Torej tako so mislili o nas v Italiji in drugod, ker niso poznali in razumeli narodno osvobodilnega pokreta.

V pričetku aprila predno sem zapustil Italijo, nahajalo se je 3000 naših ranjenec v zavezniških bolnišnicah. In z tem so nam veliki naši zavezniški olajšali napore položaj posebno radi ranjencev, hrane in tudi orožja. Seveda mi pričakujemo večjo pomoč, ker je vsekar potrebna. Za prevoz municije, orožja, hrane in obleke, so vodi tekma med manjšimi posadkami brodov, ki prevažajo vse to po morju v Jugoslavijo.

Evakuacija ljudstva v Afriko

Zavezniški so nam prožili ne malo pomoči z evakuacijo okrog 30-40 tisočev ljudstva iz Dalmatinskega področja in otočja ob obrežjih jadranskega morja.

Bil sem v luki Bari, Italiji. Skoraj vsak dan so pripluli po dva in tri broda, natovoreni z starci, ženskami in otroci. Namreč vsi, ki niso bili sposobni za borbo, so evakuirani v Afriko. Ob pogledu na to ljudstvo, borna in raztrgana obleka, blede in izčrpani obrazi, glad in sesradanje, odražala se je vsa teža neizrecivih muk in trpljenja. Zavezniški vojaki, civilno prebivalstvo in uradniki, ko so gledali na to ljudstvo, so postali presenečeni, katero je kljub neizrecivim mukam in trpljenju, prepevalo bojne partizanske pesmi. Te pesmi niso mu vsiljele, marveč iz njih je žarela obenem neizreciva mrznja proti okupatorjem. Zavest in moral, sta zadivila vsakega, kateri je po naključju imel priložnost videti naše ljudstvo na potu v začasno zavetje v Afriko, Italijo in Egipt.

Vsaka skupina je koralala posebej, namreč ženske, starci in otroci, toda vsaka je imela svojega voditelja in oskrbnika. Organizacija, red in samozvestna disciplina. Spominjam se skupine iz otoka Brač.

Predvodil jo je katoliški župnik, kateri ni bil edini, da je skrbel za vse potrebe skupine na potu, kakor tudi v taborišču pozneje.

V Afriki je nastalo celo mesto. Vstanovljen osrednji odbor in podobor, katere skrbita o celem naselju.

Takoj so vzpostavljene šole za otroke, kakor tudi razne delavnice. Narodno-prosvetno delo je na visoki stopnji. Med temi se nahaja tudi nekoliko naših umetnikov, kateri bodo dejansko skrbeli za razvoj mladih talentov.

To pa skupno izraža novo preropenje narodne zavesti k skupnim interesom naroda in človeštva.

V BLAG SPOMIN

Prve obletnice pokojnega
ANDREJA KOTNIK

Kateriga je dohitela smrt v
rudniku dne 3 septembra 1943.

Leto dni je že minulo, odkar v hladnem grobu spiš. A, v spominu pa med nami — vedno še živiš. V ranem jutru si podal se na delo; zdrav in zadovoljen se, nam v veliko žalost — nisi več povrnil se. Mesto T'voja povratka, došlo sporočilo je: da v rudniku je skala, poslala smrt na Te. Spavaj mirno v hladni zemlji, odkoder več povratka ni. Ostal nam bodeš v spominu, do konca naših dni. Frank Baraga, bratranec.

Junaška obramba Sevastopola

Spisal Podadmiral, F. Oktyabrsky
(Prevedel J. Smrke)

Počasi in s precejšno silo, Sevastopol je prešel iz obrambe v ofenzivo.

Nemci so prežali iz svojih brlogov. Sedaj so mustasto trohnili, gnili od zamazanosti, mokrote in uši v njihovih zakopih.

Mesto je bilo maščujoče mirno. Jezno je opazovalo vsako kretnjo. In živci pohotni nemški živci, niso mogli vzdržati. Nemci so besneli. Zaman in brezpametno, brez vsakega določnega cilja, fašistična letala so prihrumela nad mesto. Toda — dobila so svoj zasluženi priboljšek. Godba protizračnih topov je zaigrala nad Sevastopolom svoj gromoviti smrtni ton. In v eni noči 14 "Junkerjev", je zaplesalo v smrtnem kolu ob zvokih njihove godbe. Neki so treščili z silnim šumom na kopno, drugi pa v vodo. In z tem se je končalo.

Naša letala so se vrnila na svoja letališča brez izgub. Posadke protizračnih topov, so očistili cevi topov in zopet je bilo mesto mirno, toda pripravljeno da odbije drugi napad. Ampak drugi napad ni sledil.

Pozno neke noči se je zbudilo mesto od gromenja topovskega bombardiranja. Vsi topovi s kopnega in morja, so bruhali smrt. Zopet enkrat mestne ulice so bile razsvetljene od eksplozij. Kaj se je zgodilo? Ali so se Nemci odločili na nov napad na vseznadnje?

Zjutraj je bilo vse razjasnjeno. V resnici je bil napad, ampak smo bili mi, kateri smo izvedli napad pot. Pehota, mornarji, tanki na posameznih odsekih fronte, so napravili sunek naprej proti sovražnim črtam. Omahujoče so se Nemci začeli umikati.

SEVASTOPOLJSKE RAZNOTEROSTI

B. Vojtehov.

V teh napetih dneh, ko je srditost bojev premerila vsak meter sevastopoljske zemlje v enakost ducate kilometrov na vsaki drugi fronti, posebno zanimanje se je dajalo obnašanju naroda, kako je on kazal svojo trdnost, do nenavadnega junastva in vsakdanjem življenju, do čudovito čistih življenjskih dogodbi, katere brez vsakega dvoma bodo služile kot temeljni kamen za novo Sevastopoljsko povelje.

Noč je bila pri koncu. Zaspana blede luna, je že precej časa izginjala. Tišina je zavladala hipno in nepričakovano. Nebo nad Sevastopolom se je svetilo z dnevnim svetloblo. In nenadoma v nekem zaklonišču, je začela igrati gramofonska ploča. Bilo je težko razločiti, kaj je igrala v tej uri — odločilni uri. Vse kar se je moglo slišati, je bilo to, da tamkaj v zakopih naši možje, so se smejali, krohotali glasno z prirščnim krohotom vselega in nikoli brezupnega Rusa. Očividno plošča je ugajala fantom, kateri že tri dni niso spali, ker so se bojevali ves ta čas. Bilo bi zanimivo znati, tovariši višji politični častnik kaj oni igrajo tam v tako resnem trenutku, je rekel Armijan Geraščenko. Včeraj njihova "katusa", je bila razbita na kose od bombe. Geraščenko je začel pazno poslušati godbo, ki je prihajala iz sosednjih zakopov.

In zakaj je bila razbita od bombe, je znova začel poizvedovati. Zato, ker pri drugi stotnji ne pazijo na plošče pravilno. "Ta plošča" ... počakaj malo ... res. To je "Henkel-nova pesem" ...

(Se nadaljuje prihodnjič)

JAVNI SHOD V TORONTU

Mestni odbor Kanadskih Južnih Slovanov, sklicuje javni shod v nedeljo dne 10 septembra v počast spojitve Rdeče Armade z Narodno-osvobodilno armado maršala Tita. Med južnoslovanskimi priseljenci prevladuje mnenje, da bo to eden največjih shodov v Torontu, kar vsak želi z svojim prisot-

stvom jemati pozdraviti ta zgodovinski trenutek osvobodjenja naše rojstne domovine iz pod nemško fašističnega zločinstva.

Prostor in ob kateri uri se bo vršil shod, bo naznanjeno potom letakov. Zato sledite naznanilo v letakih in povejte svojemu sosedu, prijatelju in znancu, da se vdeležijo zgodovinsko pomembnega shoda v nedeljo dne 10 sept.

Gornja slika predstavlja kraljico piknika v Jordanu Miss. M. Stanič in L. Cesar, ki je zmagala za prvo mesto.